

LOGO

LẬP TRÌNH CHO KHOA HỌC DỮ LIỆU

Bài 7. Thư viện numpy

Nội dung

1

Một số gói trong python cho KHDL

2

Giới thiệu về numpy

3

Khởi tạo mảng và chỉ số

4

Các phép toán trên mảng

5

Một số thao tác cơ bản

Một số gói trong python cho KHDL

- Ngôn ngữ python có hệ thống các gói rất phong phú, hỗ trợ nhiều lĩnh vực khác nhau, từ xây dựng ứng dụng, xử lý web, xử lý text, xử lý ảnh,...
- Sử dụng **pip** để tải các gói mới về từ internet
- Một số gói dành cho lập trình thông thường:
 - **os**: xử lý file và tương tác với hệ điều hành
 - **networkx** và **igraph**: làm việc với dữ liệu đồ thị, có thể làm việc với dữ liệu rất lớn (đồ thị hàng triệu đỉnh)
 - **regular expressions**: tìm kiếm mẫu trong dữ liệu text
 - **BeautifulSoup**: trích xuất dữ liệu từ file HTML hoặc từ website

Một số gói trong python cho KHDL

- **NumPy (Numerical Python)**: là gói chuyên về xử lý dữ liệu số (nhiều chiều); gói cũng chứa các hàm đại số tuyến tính cơ bản, biến đổi fourier, sinh số ngẫu nhiên nâng cao,...
- **SciPy (Scientific Python)**: dựa trên Numpy, cung cấp các công cụ mạnh cho khoa học và kỹ nghệ, chẳng hạn như biến đổi fourier rời rạc, đại số tuyến tính, tối ưu hóa và ma trận thưa
- **Matplotlib**: chuyên sử dụng để vẽ biểu đồ, hỗ trợ rất nhiều loại biểu đồ khác nhau

Một số gói trong python cho KHDL

- **Pandas**: chuyên sử dụng cho quản lý và tương tác với dữ liệu có cấu trúc, được sử dụng rộng rãi trong việc thu thập và tiền xử lý dữ liệu
- **Scikit Learn**: chuyên về học máy, dựa trên NumPy, SciPy và matplotlib; thư viện này có sẵn nhiều công cụ hiệu quả cho học máy và thiết lập mô hình thống kê chẳng hạn như các thuật toán phân lớp, hồi quy, phân cụm và giảm chiều dữ liệu
- **Statsmodels**: cho phép người sử dụng khám phá dữ liệu, ước lượng mô hình thống kê và kiểm định

Một số gói trong python cho KHDL

- **Seaborn**: dựa trên matplotlib, cung cấp các công cụ hiển thị (visualization) dữ liệu thống kê đẹp và hiệu quả, mục tiêu của gói là sử dụng việc hiển thị như là trọng tâm của khám phá và hiểu dữ liệu
- **Bokeh**: để tạo các ô tương tác, biểu đồ tổng quan trên nền web, rất hiệu quả khi tương tác với dữ liệu lớn và trực tuyến
- **Blaze**: gói dựa trên Numpy và Pandas hướng đến dữ liệu phân tán hoặc truyền phát, là công cụ mạnh mẽ tạo hiển thị về dữ liệu cực lớn

Một số gói trong python cho KHDL

- **Scrapy**: chuyên về thu thập thông tin trên web, rất phù hợp với việc lấy các dữ liệu theo mẫu
- **SymPy**: tính toán chuyên ngành dùng cho số học, đại số, toán rời rạc và vật lý lượng tử
- **Theano**: gói chuyên dùng tính toán hiệu quả các mạng nhiều chiều, sử dụng rộng rãi trong học máy
- **TensorFlow**: gói chuyên dùng cho học máy của Google, đặc biệt là các mạng thần kinh nhân tạo
- **Keras**: thư viện cấp cao chuyên về học máy, sử dụng Theano, TensorFlow hoặc CNTK làm phụ trợ

Giới thiệu về Numpy

- NumPy là thư viện bổ sung của python, do không có sẵn, ta phải cài đặt: `pip install numpy`

```
Microsoft Windows [Version 10.0.16299.371]
(c) 2017 Microsoft Corporation. All rights reserved.

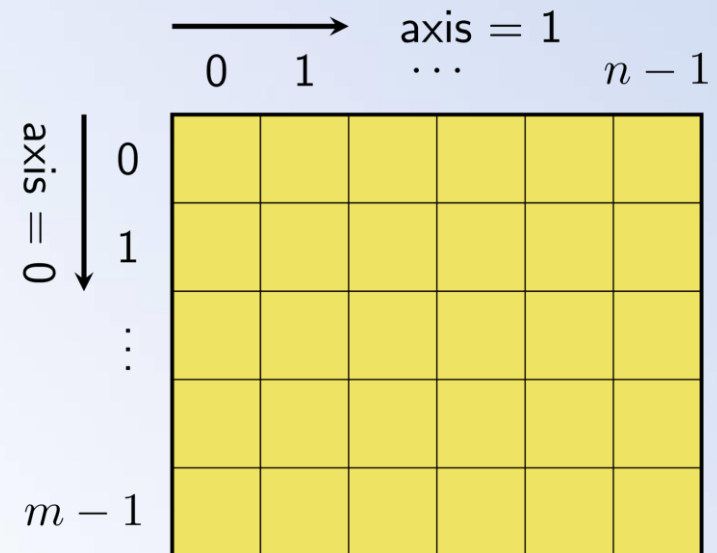
d:\Nam.DHTL\2.2 Nhập môn Khoa học Dữ liệu>pip install numpy
Collecting numpy
  Downloading https://files.pythonhosted.org/packages/af/e4/7d7107bdfb5c33f6cf33cdafea8c27d1
209cf0068a6e3e3d3342be6f3578/numpy-1.14.3-cp36-none-win_amd64.whl (13.4MB)
    100% |████████████████████████████████████████| 13.4MB 60kB/s
Installing collected packages: numpy
Successfully installed numpy-1.14.3
```

- Một số hệ thống python đã có sẵn numpy thì có thể bỏ qua bước này
- Cách đơn giản nhất để kiểm tra xem hệ thống đã cài numpy hay không là thử import gói xem có bị báo lỗi hay không: `import numpy as np`

Giới thiệu về Numpy

Đặc điểm Numpy

- Đối tượng chính của NumPy là các mảng đa chiều đồng nhất (homogeneous multidimension array)
 - Kiểu dữ liệu phần tử con trong mảng phải giống nhau
 - Mảng có thể một chiều hoặc nhiều chiều
 - Các chiều (**axis**) được đánh thứ tự từ 0 trở đi
 - Số chiều gọi là hạng (**rank**)
 - Có đến 24 kiểu số khác nhau
 - Kiểu **ndarray** là lớp chính xử lý dữ liệu mảng nhiều chiều
 - Rất nhiều hàm và phương thức xử lý ma trận

Giới thiệu về Numpy

Tạo và truy cập mảng

```
import numpy as np
```

```
a = np.array([1, 2, 3])      # tạo mảng 1 chiều
print(type(a))              # in "<class 'numpy.ndarray'>"
print(a.shape)              # in "(3,)"
print(a[0], a[1], a[2])     # in "1 2 3"
a[0] = 5
print(a)                    # in "[5, 2, 3]"
b = np.array([[1, 2, 3],[4, 5, 6]]) # tạo mảng 2 chiều
print(b.shape)              # in "(2, 3)"
print(b[0, 0], b[0, 1], b[1, 0]) # in "1 2 4"
print(np.diag([1, 3, 4]))   # in ra cái gì?
```

Giới thiệu về Numpy

Khởi tạo mảng

```
import numpy as np
x = np.range(3.0)
a = np.zeros((2, 2))
b = np.ones((1, 2))
c = np.full((3, 2, 2), 9)
d = np.eye(2)
e = np.random.random(3, 2)
# mảng 2x3 điền các số từ 1 đến 6, kiểu số nguyên 32 bit
x = np.array([[1, 2, 3], [4, 5, 6]], np.int32)
print(x.ndim, x.size)
print(x.shape)
print(x.dtype)
```

mảng [0. 1. 2.]
mảng 2x2 toàn số 0
mảng 1x2 toàn số 1
mảng 3x2x2 toàn số 9
ma trận đơn vị 2x2
mảng 3x2 ngẫu nhiên [0, 1)
mảng 3x2 ngẫu nhiên [0, 1)
in "(2, 3)"
in "dtype('int32')"

Giới thiệu về Numpy

Truy cập theo chỉ số (slicing)

```
import numpy as np
```

```
# mảng 3x4
```

```
a = np.array([[1, 2, 3, 4], [5, 6, 7, 8], [9, 10, 11, 12]])
```

```
# mảng 2x2 trích xuất từ a, dòng 0+1, cột 1+2 b
```

```
= a[:2, 1:3]
```

```
# chú ý: mảng của numpy tham chiếu chứ không copy dữ liệu
```

```
print(a[0, 1])           # in "2"
```

```
b[0, 0] = 77             # b[0, 0] cũng là a[0, 1]
```

```
print(a[0, 1])           # in "77"
```

Giới thiệu về Numpy

Truy cập theo chỉ số (slicing)

```
row_r1 = a[1, :]  
row_r2 = a[1:2, :]  
print(row_r1, row_r1.shape)  
print(row_r2, row_r2.shape)
```

```
col_r1 = a[:, 1]  
col_r2 = a[:, 1:2]  
print(col_r1, col_r1.shape)  
print(col_r2, col_r2.shape)
```

```
# mảng1 chiều độ dài 4 #  
mảng2 chiều 1x4  
# in ra "[5 6 7 8] (4,)"  
# in ra "[[5 6 7 8]] (1, 4)"
```

```
# mảng1 chiều độ dài 3 #  
mảng2 chiều 3x1  
# in ra "[ 2  6 10] (3,)"  
# in ra "[[ 2  
          [ 6]  
          [10]] (3, 1)"
```

Các phép toán trên mảng

Numpy với các phép toán trên mảng

```
import numpy as np
```

```
x = np.array([[1, 2], [3, 4]], dtype=np.float64)
```

```
y = np.array([[5, 6], [7, 8]], dtype=np.float64)
```

```
print(x + y)          # print(np.add(x, y)), xử lý khác list
```

```
print(x - y)          # print(np.subtract(x, y))
```

```
print(x * y)          # print(np.multiply(x, y))
```

```
print(x / y)          # print(np.divide(x, y))
```

```
print(np.sqrt(x))     # khai căn tất cả các phần tử #
```

```
print(2**x)           # tính 2 mũ các phần tử trong x
```

chú ý: phép nhân/chia thực hiện theo cặp phần tử của x và y

Các phép toán trên mảng

Nhân ma trận (dot) và nghịch đảo

```
import numpy as np
```

```
x = np.array([[1, 2],[3, 4]])
```

```
y = np.array([[5, 6],[7, 8]])
```

```
v = np.array([9, 10])
```

```
w = np.array([11, 12])
```

```
print(v.dot(w))
```

```
print(x.dot(v))
```

```
print(x.dot(y))
```

```
print(np.linalg.inv(x))
```

```
# tương tự print(np.dot(v, w))
```

```
# tương tự print(np.dot(x, v))
```

```
# tương tự print(np.dot(x, y))
```

```
# tính và in nghịch đảo của x
```

Các phép toán trên mảng

Ma trận chuyển vị

```
import numpy as np
```

```
x = np.array([[1, 2], [3, 4]])
```

```
print(x)          # in ra "[[1 2]
                  #          [3 4]]"
```

```
print(x.T)        # in ra "[[1 3]
                  #          [2 4]]"
```

chú ý: mảng 1 chiều không có chuyển vị y

```
y = np.array([1, 2, 3])
```

```
print(y)          # in ra "[1 2 3]"
```

```
print(y.T)        # in ra "[1 2 3]"
```

```
z = np.array([[1, 2, 3]])
```

```
print(z.T)        # đoán xem in ra cái gì?
```

Một số thao tác thông dụng

Đọc dữ liệu từ file

```
from io import StringIO
```

```
import numpy as np
```

```
c = StringIO("0 1\n2 3")
```

```
x = np.loadtxt(c)           # array([[ 0.,   1.],  
                             #         [ 2.,   3.]])
```

```
d = StringIO("M 21 72\nF 35 58")
```

```
y = np.loadtxt(d, dtype={'names': ('gender', 'age', 'weight'),  
                           'formats': ('S1', 'i4', 'f4')})
```

```
print(y)                    # [('M', 21, 72.0), ('F', 35, 58.0)]
```

Một số thao tác thông dụng

Đọc dữ liệu từ file

```
import numpy as np
```

```
x = np.array([[1, 2, 3], [4, 5, 6], [7, 8, 9], [10, 11, 12]])
```

```
v = np.array([1, 0, 1])
```

```
y = x + v
```

```
print(y)          # in ra "[[ 2  2  4]
                  #          [ 5  5  7]
                  #          [ 8  8 10]
                  #          [11 11 13]]"
```

Một số thao tác thông dụng

Tính tổng theo các trục

```
import numpy as np
```

```
x = np.array([[1, 2], [3, 4]])
```

```
print(np.sum(x))
```

tính tổng toàn bộ x, in "10"

```
print(np.sum(x, axis=0))
```

tính tổng mỗi cột, in "[4 6]" #

```
print(np.sum(x, axis=1))
```

tính tổng mỗi hàng, in "[3 7]"

Một số thao tác thông dụng

Trích xuất dữ liệu theo dãy

```
import numpy as np
```

```
a = np.array([[1,2], [3, 4], [5, 6]])
```

```
# Prints "[1 4 5]"
```

```
print(a[[0, 1, 2], [0, 1, 0]])
```

```
# Prints "[1 4 5]"
```

```
print(np.array([a[0, 0], a[1, 1], a[2, 0]]))
```

```
# Prints "[2 2]"
```

```
print(a[[0, 0], [1, 1]])
```

```
# Prints "[2 2]"
```

```
print(np.array([a[0, 1], a[0, 1]]))
```


Một số thao tác thông dụng

Lọc phần tử theo chỉ số

```
import numpy as np
```

```
a = np.array([[1, 2, 3], [4, 5, 6], [7, 8, 9], [10, 11, 12]])
```

```
b = np.array([0, 2, 0, 1]) # b là mảng các chỉ số
```

```
print(a[np.arange(4), b]) # in ra "[1 6 7 11]"
```

```
# cộng tất cả các phần tử được lọc thêm 10
```

```
a[np.arange(4), b] += 10
```

```
print(a) # in ra "array([[11, 2, 3],  
# [ 4, 5, 16],  
# [17, 8, 9],  
# [10, 21, 12]])
```

Một số thao tác thông dụng

Lọc dữ liệu theo điều kiện

```
import numpy as np
```

```
a = np.array([[1, 2], [3, 4], [5, 6]])
```

```
bool_idx = (a > 2)
```

```
print(bool_idx)
```

```
# in ra "[False False]
#         [ True  True]
#         [ True  True]"
```

lọc dữ liệu trong a, trả về một dãy

```
print(a[bool_idx])
```

```
# Prints "[3 4 5 6]" #
```

có thể viết trực tiếp điều kiện (ngắn gọn hơn)

```
print(a[a > 2])
```

```
# Prints "[3 4 5 6]"
```

Một số thao tác thông dụng

Điều chỉnh cỡ ma trận

```
>>> x = np.array([[1, 3], [4, 4], [4, 2]])
```

```
>>> x.shape
```

```
(3, 2)
```

```
>>> x = np.array([[1, 3], [4, 4], [4, 2]])
```

```
>>> x = x.reshape(2, 3)           // chỉnh thành 2x3
```

```
>>> x
```

```
array([[1, 3, 4], [4, 4, 2]])
```

```
>>> x = np.array([[1, 3], [4, 4], [4, 2]])
```

```
>>> x = x.reshape(2, -1)         // tự tính chiều còn lại
```

```
>>> x
```

```
array([[1, 3, 4], [4, 4, 2]])
```

Một số thao tác thông dụng

Elementwise operation

```
>>> x = np.array([1, 2, 3])
```

```
>>> np.log(x)           // lấy log cơ số e từng phần tử
```

```
array([ 0,  0.69314718,  1.09861229])
```

```
>>> np.abs(x)          // lấy trị tuyệt đối từng phần tử
```

```
array([1, 2, 3])
```

```
>>> np.maximum(x, 2) // so sánh từng phần tử với 2 và lấy max
```

```
array([2, 2, 3])
```

```
>>> np.minimum(x, 2) // so sánh từng phần tử với 2 và lấy min
```

```
array([1, 2, 2])
```

```
>>> x**2               // lũy thừa 2 từng phần tử
```

```
array([1, 4, 9])
```

Một số thao tác thông dụng

Tính norm cấp 2 của vector

norm cấp 2 của vector là chiều dài của vector đó

$$\# \|x\|_2 = \sqrt{x_1^2 + x_2^2 + \dots + x_n^2}$$

```
x = np.array([[0, 3], [4, 3], [6, 8]])
```

tính norm mỗi dòng, kết quả: array([[3], [5], [10]])

```
np.linalg.norm(x, axis = 1, keepdims = True)
```

```
x = np.array([[0, 6], [4, 0], [3, 8]])
```

tính norm mỗi cột, kết quả: array([[5], [10]])

```
np.linalg.norm(x, axis = 0, keepdims = True)
```

Một số thao tác thông dụng

Sinh mảng ngẫu nhiên

`np.random.random(3, 2)` # mảng 3x2 ngẫu nhiên trong $[0, 1)$

`np.random.randn()` # một số sinh theo phân phối chuẩn #

`np.random.randn(3)` mảng 3 số theo phân phối chuẩn #

`np.random.randn(3, 4)` mảng 3x4 theo phân phối chuẩn

❖ # mảng 2x4 gồm các số nguyên trong $[3, 15)$

❖ `np.random.randint(3, 15, (2, 4))`

❖ # sinh một dãy là hoán vị ngẫu nhiên của dãy $(0, 1, 2, \dots, 19)$ `np.random.permutation(20)`

Một số thao tác thông dụng

Các hàm thống kê

```
import numpy as np
a = np.random.randn(3, 4)
# tính trung bình của cả ma trận a
print(np.mean(a))
# tính trung vị của cột đầu tiên
print(np.median(a[:,0]))
# tính độ lệch chuẩn của từng dòng
print(a.std(axis=0))
# tính phương sai của từng cột
print(a.var(axis=1))
```

LOGO

CẢM ƠN!